

## 390

## D E K R E T

z dnia 22 października 1947 r.

## o przypadku majątku.

Na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 4 lipca 1947 r. o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 252) — Radą Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

**Art. 1.** 1. Przepisy dekretu niniejszego stosuje się:

1) do przypadku całości lub części majątku, orzeczonego jako kara dodatkowa przez sąd, oraz do przypadku, orzeczonego przez Komisję Specjalną do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym;

2) do zabezpieczenia grożącego przypadku majątku.

2. Przepisów dekretu niniejszego nie stosuje się do przypadku przedmiotów, pochodzących bezpośrednio lub pośrednio z przestępstwa, i narzędzi przestępstwa oraz do przypadku majątku, orzeczonego w postępowaniu karnym skarbowym.

**Art. 2.** Orzeczenie o zabezpieczeniu przypadku majątku podlega ujawnieniu w księdze wieczystej, rejestrze handlowym i innych rejestrach publicznych. Ujawnienie w księdze wieczystej następuje przez wpis wzmianki o zabezpieczeniu przypadku. Do takiej wzmianki stosuje się odpowiednio przepisy, dotyczące ostrzeżenia o niezgodności treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

**Art. 3.** Orzeczenie o przypadku części majątku powinno dokładnie określać, jakie przedmioty lub inne prawa majątkowe podlegają przypadkowi.

**Art. 4.** Orzeczenie o przypadku majątku powoduje z mocy samego prawa przejście na rzecz Skarbu Państwa wszystkich przedmiotów i praw majątkowych osoby, w stosunku do której orzeczono przypadek, z wyjątkiem:

1) praw ściśle związanych z osobą skazanego;

2) niezbędnych dla skazanego lub członków jego rodziny: sprzętów domowych, pościeli, bielizny i ubrania codziennego; przyrządów używanych przez skazanego i członków jego rodziny z powodu ułomności; zapasów żywności i opału, niezbędnych dla skazanego lub jego rodziny na okres jednego miesiąca; krowy dojennej albo dwóch kóz, albo trzech owiec wraz z zapasem paszy i ściółki, aż do czasu najbliższych zbiorów, o ile zwierzęta te są niezbędne dla wyżywienia skazanego lub jego rodziny; przedmiotów niezbędnych do osobistego zarobkowania skazanego; pieniędzy w kwocie niezbędnej dla skazanego lub jego rodziny na utrzymanie przez dwa tygodnie; przedmiotów służących skazanemu lub jego rodzinie do wykonywania praktyk religijnych lub niezbędnych do nauki; obrączek ślubnych skazanego; przedmiotów mających służyć do pochowania zmarłego członka rodziny skazanego.

**Art. 5.** 1. Przypadek obejmuje majątek skazanego w dacie wydania orzeczenia o przypadku, choćby nieprawomocnego.

2. Przejście majątku na rzecz Skarbu Państwa następuje z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia.

**Art. 6.** 1. Wszelkie czynności prawne, zdziałane przez skazanego po popełnieniu przestępstwa albo w ciągu roku przed popełnieniem przestępstwa w zamiarze uchylecia majątku od przypadku, będą uznane przez właściwy sąd cywilny za nieważne, jeżeli nabywca wiedział lub powinien był wiedzieć o tym zamiarze skazanego.

2. Jeżeli z czynności prawnej skazanego osiąga korzyść osoba najbliższa w rozumieniu art. 91 § 1 kodeksu karnego, domniemywa się, że wiedziała o zamiarze skazanego.

3. Jeżeli osoba trzecia osiągnęła korzyść pod tytułem darmym, czynność prawna skazanego będzie uznana za nieważną bez względu na to, czy obdarowany wiedział lub powinien był wiedzieć o zamiarze skazanego.

4. Skarb Państwa nie może dochodzić sądowo praw, przewidzianych w ustępach poprzedza-

jących, po upływie 5 lat od daty dokonania czynności przez skazanego.

**Art. 7. 1.** Za zobowiązania osoby, której majątek uległ w całości przypadkowi, Skarb Państwa odpowiada do wysokości wartości majątku, który przeszedł na Skarb Państwa. Należności Skarbu Państwa, oparte na tytule publiczno lub prywatno-prawnym, traktuje się w tym przypadku na równi z innymi wierzytelnościami, przypadającymi od skazanego, choćby należności publiczno-prawne zostały ustalone po uprawomocnieniu się orzeczenia o przypadku. Skarb Państwa zachowuje jednak pierwszeństwo zaspokojenia, służące mu z mocy prawa w stosunku do tych należności.

2. W razie orzeczenia o przypadku części majątku Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za zobowiązania tylko wówczas, gdy wolny od przypadku majątek skazanego nie wystarcza na zaspokojenie wierzytelności.

3. Orzeczony przypadek nie narusza praw rzeczowych ograniczonych, obciążających przypadły majątek, nie wyłączając praw rzeczowych ograniczonych, służących Skarbowi Państwa.

**Art. 8. 1.** Do wykonania orzeczeń o przypadku majątku lub o zabezpieczeniu przypadku właściwe są urzędy likwidacyjne, powołane dekretem z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 87).

2. Wykonywanie tych orzeczeń odbywa się w trybie administracyjnym z wyłączeniem drogi sądowej. Urzędy likwidacyjne stosują przepisy, dotyczące ustalania, sposobu zabezpieczenia i przejmowania majątków opuszczonych i poniemieckich, a w przypadkach nieuregulowanych tymi przepisami stosują odpowiednio przepisy części drugiej kodeksu postępowania cywilnego.

**Art. 9.** Prokurator lub Komisja Specjalna do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym przesyła odpis prawomocnego orzeczenia o przypadku lub odpis orzeczenia o zabezpieczeniu przypadku okręgowemu urzędowi likwidacyjnemu, w którego okręgu znajduje się majątek ulegający przypadkowi albo miejsce zamieszkania lub pobytu skazanego (oskarżonego) i jego najbliższej rodziny. Odpisy te stanowią tytuł wykonawczy.

**Art. 10. 1.** Gdy orzeczono przypadek przedmiotu lub innego prawa majątkowego, należące do osoby trzeciej, osoba ta może wystąpić z pozwem przeciwko Skarbowi Państwa o uznanie przypadku za nieważny.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio do orzeczenia o zabezpieczeniu przypadku.

**Art. 11. 1.** Jeżeli przy wykonywaniu orzeczenia o przypadku lub o zabezpieczeniu przypadku objęto przedmiot lub inne prawo majątkowe, należące do osoby trzeciej, osoba ta może wystąpić z pozwem przeciwko Skarbowi Państwa o zwolnienie tego przedmiotu lub prawa.

2. Osoba ta powinna przed wystąpieniem z pozwem zgłosić okręgowemu urzędowi likwidacyjnemu pisemne żądanie zwolnienia, przedstawiając wszystkie zarzuty, które ma zamiar podnieść w pozwie, ze wskazaniem środków dowodowych. W razie niezachowania tego przepisu lub w razie wystąpienia z pozwem przed upływem czterech tygodni od dnia zgłoszenia powyższego żądania poniesie ona koszty procesu, nawet gdyby z powodzeniem się utrzymała.

**Art. 12. 1.** W razie uchylecia orzeczenia o przypadku lub darowaniu tej kary oraz w przypadkach, przewidzianych w art. 10 i 11, majątek, przejęty na rzecz Skarbu Państwa w wykonaniu orzeczenia o przypadku, ulega zwrotowi osobie uprawnionej.

2. W razie niemożności zwrotu majątku Skarb Państwa odpowiada według przepisów o odpowiedzialności posiadacza dobrej wiary.

3. Orzekanie o przyznaniu wynagrodzenia z tytułu odpowiedzialności, przewidzianej w ustępie poprzedzającym oraz o jego wysokości należy do okręgowego urzędu likwidacyjnego, właściwego do wykonania orzeczenia o przypadku lub o zabezpieczeniu przypadku.

4. Od orzeczenia okręgowego urzędu likwidacyjnego co do wysokości wynagrodzenia nie służy żaden środek odwoławczy w trybie administracyjnym. Jeżeli jednak osoba uprawniona do otrzymania wynagrodzenia nie zgadza się z orzeczeniem okręgowego urzędu likwidacyjnego co do wysokości wynagrodzenia, może w ciągu 3 miesięcy od dnia doręczenia jej tego orzeczenia żądać ustalenia wysokości wynagrodzenia przez sąd grodzki siedziby okręgowego urzędu likwidacyjnego. Ustalenie wysokości wynagrodzenia odbywa się w trybie postępowania niespornego.

**Art. 13. 1.** Do majątku, który uległ przypadkowi, stosuje się przepisy dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich oraz wydanych na jego podstawie rozporządzeń wykonawczych, dotyczące mienia, które przeszło, w myśl powyższego dekretu na rzecz Skarbu Państwa.

2. Do majątku, będącego przedmiotem zabezpieczenia przepadku, stosuje się te spośród powyższych przepisów, które dotyczą zabezpieczenia majątków opuszczonych oraz korzystania z nich w granicach zwyczajnych potrzeb gospodarczych. Zabezpieczenie przez odebranie majątku dotychczasowemu posiadaczowi wymaga postanowienia sądu lub Komisji Specjalnej do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym.

**Art. 14. 1.** Przepisy dekretu niniejszego stosuje się odpowiednio do przypadku majątku, orzeczonego jako środek zabezpieczający lub orzeczonego na zasadzie art. 13 dekretu z dnia 28 czerwca 1946 r. o odpowiedzialności karnej za odstępowanie od narodowości w czasie wojny 1939-1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 237).

2. Przepisy art. 2, 5, 7-13 i 15 stosuje się odpowiednio do przypadku majątku, orzeczonego na podstawie dekretu z dnia 13 września 1946 r. o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego osób narodowości niemieckiej (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 310), a przepisy art. 8, 9, 12 i 13 — do przypadku, orzeczonego na podstawie dekretu z dnia 13 kwietnia 1945 r. o nadzwyczajnym podatku od wzbogacenia wojennego (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 72).

**Art. 15. 1.** Przepisy dekretu niniejszego stosuje się również do spraw karnych, toczących się przed sądami i Komisją Specjalną do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym, a w dniu wejścia w życie dekretu niniejszego jeszcze nie ukończonych, oraz do wykonania orzeczeń o przepadku i zabezpieczeniu przepadku majątku, zapadłych przed tym dniem.

2. Postępowanie w sprawie wykonania orzeczeń o przepadku i zabezpieczeniu, wszczęte przed wejściem w życie dekretu niniejszego, będzie ukończone według przepisów dotychczasowych.

3. Przepisy art. 10-13 stosuje się także, gdy orzeczenie o przepadku lub zabezpieczeniu przepadku zostało wykonane przed wejściem w życie dekretu niniejszego.

**Art. 16. 1.** Z dniem wejścia w życie dekretu niniejszego tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy w przedmiocie unormowanym tym dekretem, a w szczególności:

- 1) art. 2 i 5 ustawy z dnia 23 czerwca 1939 r. o szczególnej odpowiedzialności karnej w przypadkach zbiegostwa do nieprzyjaciela lub poza granice Państwa (Dz. U. R. P. Nr 37, poz. 367);
- 2) art. 44 kodeksu karnego Wojska Polskiego;
- 3) art. 323 kodeksu wojskowego postępowania karnego w części dotyczącej wykonania przepadku;

4) art. 49 §§ 3-5 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 192);

5) art. 2 §§ 2 i 3 oraz art. 6 § 3 dekretu z dnia 28 czerwca 1946 r. o odpowiedzialności karnej za odstępowanie od narodowości w czasie wojny 1939-1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 237);

6) art. 11 ust. 2 dekretu z dnia 13 września 1946 r. o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego osób narodowości niemieckiej (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 310);

7) art. 2 ust. 2 pkt 3 dekretu z dnia 17 października 1946 r. o zniesieniu specjalnych sądów karnych (Dz. U. R. P. Nr 59, poz. 324).

2. Art. 7 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 r. o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami wojennymi oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 69, poz. 377) otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. W razie skazania za przestępstwo określone w niniejszym dekrete, sąd orzeka:

- a) utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych,
- b) przepadek całego mienia skazanego“.

**Art. 17.** Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Skarbu, Sprawiedliwości, Obrony Narodowej, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Bezpieczeństwa Publicznego.

**Art. 18.** Dekret niniejszy wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej:

*Bolesław Bierut*

Prezes Rady Ministrów:

*Józef Cyrankiewicz*

Minister Skarbu:

*Konstanty Dąbrowski*

Minister Sprawiedliwości:

*Henryk Świątkowski*

Minister Obrony Narodowej:

*Michał Zymierski*  
Marszałek Polsk.

Minister Administracji Publicznej:

*Edward Osóbka-Morawski*

Minister Ziem Odzyskanych:

*Władysław Gomułka*

Minister Bezpieczeństwa Publicznego:

*Stanisław Radkiewicz*